

Droge voeten in en rond Woerden

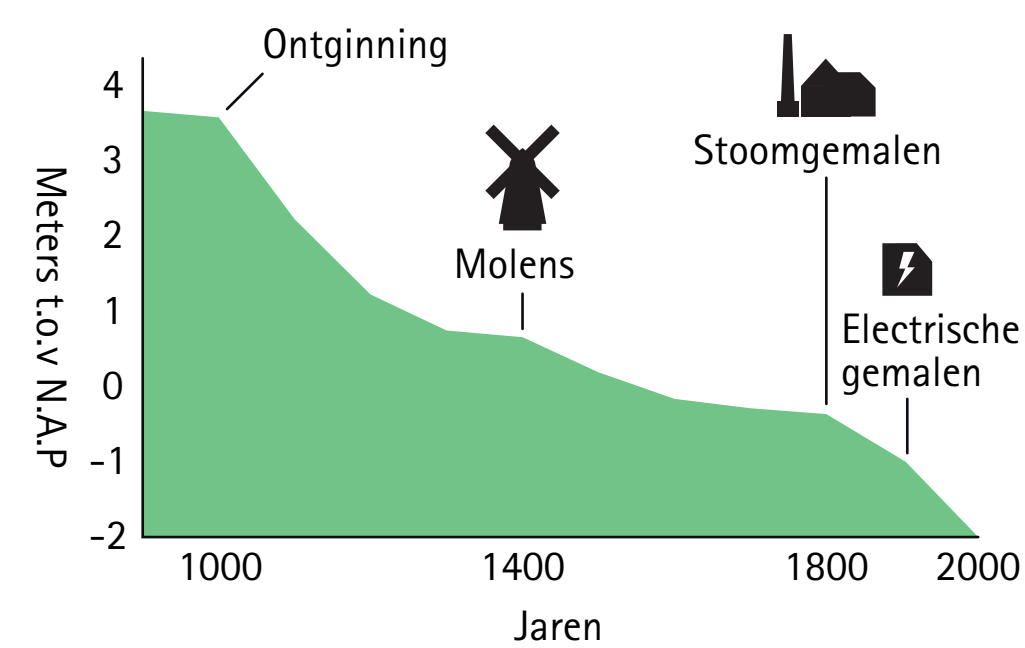
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zorgt voor droge voeten in het gebied rond Woerden. Dat doen de waterschappen al ruim 700 jaar.

Door inklinking van de moerasige veenbodem wonen en werken we hier nu zo'n 2,5 meter onder de zeespiegel. Als we het water niet weg zouden pompen, zou vrijwel het hele gebied tussen Utrecht en de zee onder water staan.

In en rond Woerden kunt u nog steeds de sporen van het historische waterbeheer zien: de kaarsrechte sloten, de dijken, windmolens en stoomgemalen. Ze vertellen over de eeuwenlange strijd van polderbesturen, molenaren en machinisten tegen het water.

Maar ook het hedendaagse waterbeheer kunt u zien: het waterschap zet gemalen, inlaten en stuwen in om het waterpeil op het afgesproken niveau te houden: niet te hoog en niet te laag. Zodat mens, dier en plant voldoende schoon water beschikbaar hebben om in onze laaggelegen delta te kunnen leven.

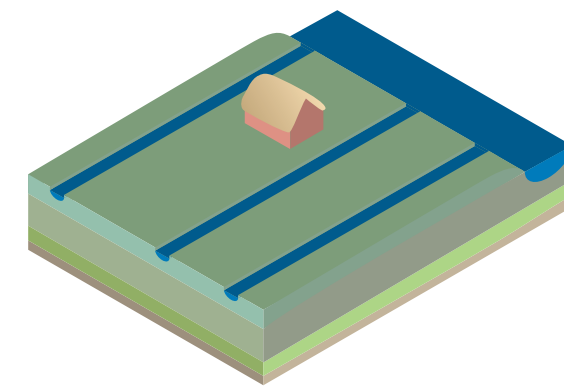
Bodemdaling

Van molen tot gemaal

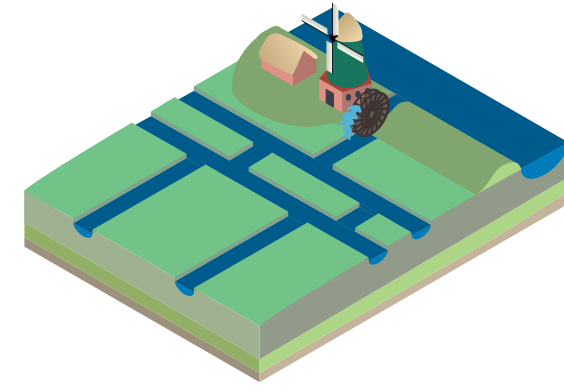
1150

De eerste boeren ontginnen en ontwateren het moerasige veenland, door sloten te graven. Zo wordt landbouw mogelijk.

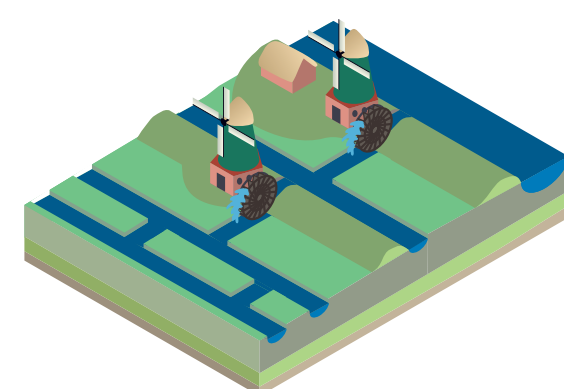
1450

Het veen klinkt in door de ontwatering. Het land ligt nu te laag voor een natuurlijke afwatering. Gelukkig is de poldermolen net uitgevonden!

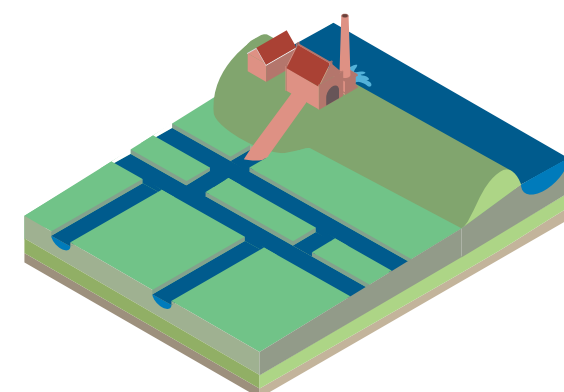
1650

De bodemdaling duurt voort. Een molen kan water één meter omhoog scheppen; dus heb je er steeds meer nodig om droge voeten te houden.

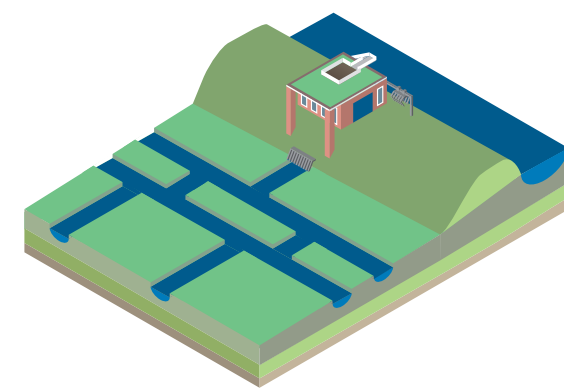
1871

Het stoomgemaal veroverde de polders. Een zo'n gemaal kan het water twee meter omhoog pompen en is even krachtig als drie molens!

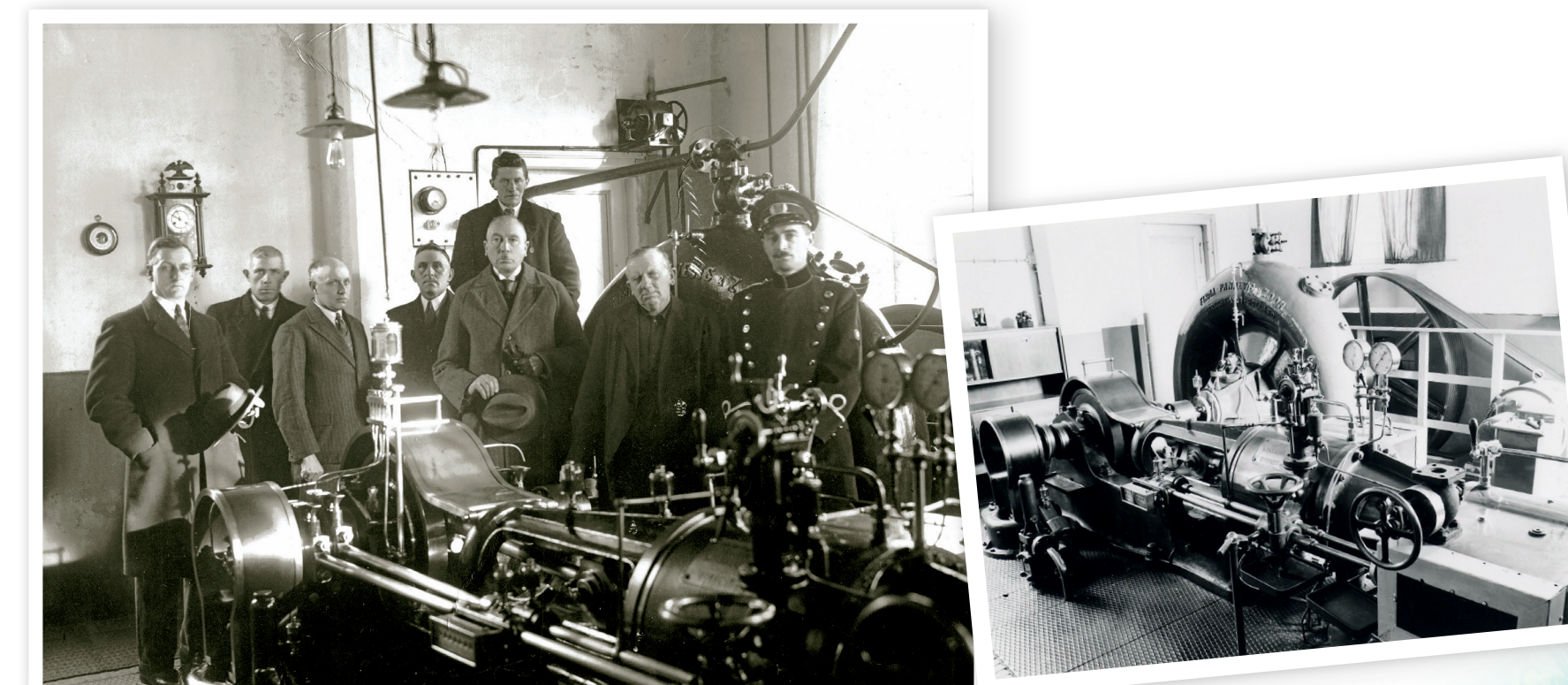
Nu

Tegenwoordig is stroom de krachtbron voor gemalen. De bediening van elektrische gemalen gebeurt op afstand, vandaar dat er geen woning meer bij het gemaal gebouwd wordt.

Gemaal Kamerik-Teylingens

Dit stoomgemaal (bouwjaar 1871) pompte met behulp van een schepblad water uit de polder Kamerik – Teylingens naar de Oude Rijn. Het stoomgemaal verving de Kamerikse molen die al in 1615 de polder Kamerik bemaalde. De molen brandde af in 1905 maar deed toen al geen dienst meer.

Het waterschapsbestuur poseert met leverancier en constructeur voor de foto van de nieuwe stoommachine in 1907.

Het schepblad van de stoommachine werd aangedreven door een eencilinder stoommachine. In 1907 werd het schepblad vervangen door een centrifugaalpomp, die 70 m³ water per minuut kon pompen, een nieuwe tandem-compound stoommachine en een nieuwe stoomketel. Pas in 1954 werd overgeschakeld van stoom naar stroom, maar de stoommachine bleef in bedrijf om bij stroomstoring te kunnen invallen. In de zestiger jaren werd de stoommachine buiten bedrijf gesteld en de ketel verwijderd.

In 1988 is een nieuw elektrisch gemaal achter het oude stoomgemaal gebouwd. In 2005 is dit gemaal totaal gerenoveerd. Het heeft een demontabel dak, dat eraf gelicht kan worden als één van de twee pompen eruit getakeld moet worden. De twee pompen kunnen elk 65 m³ water per minuut wegmaken.

Stoomgemaal open

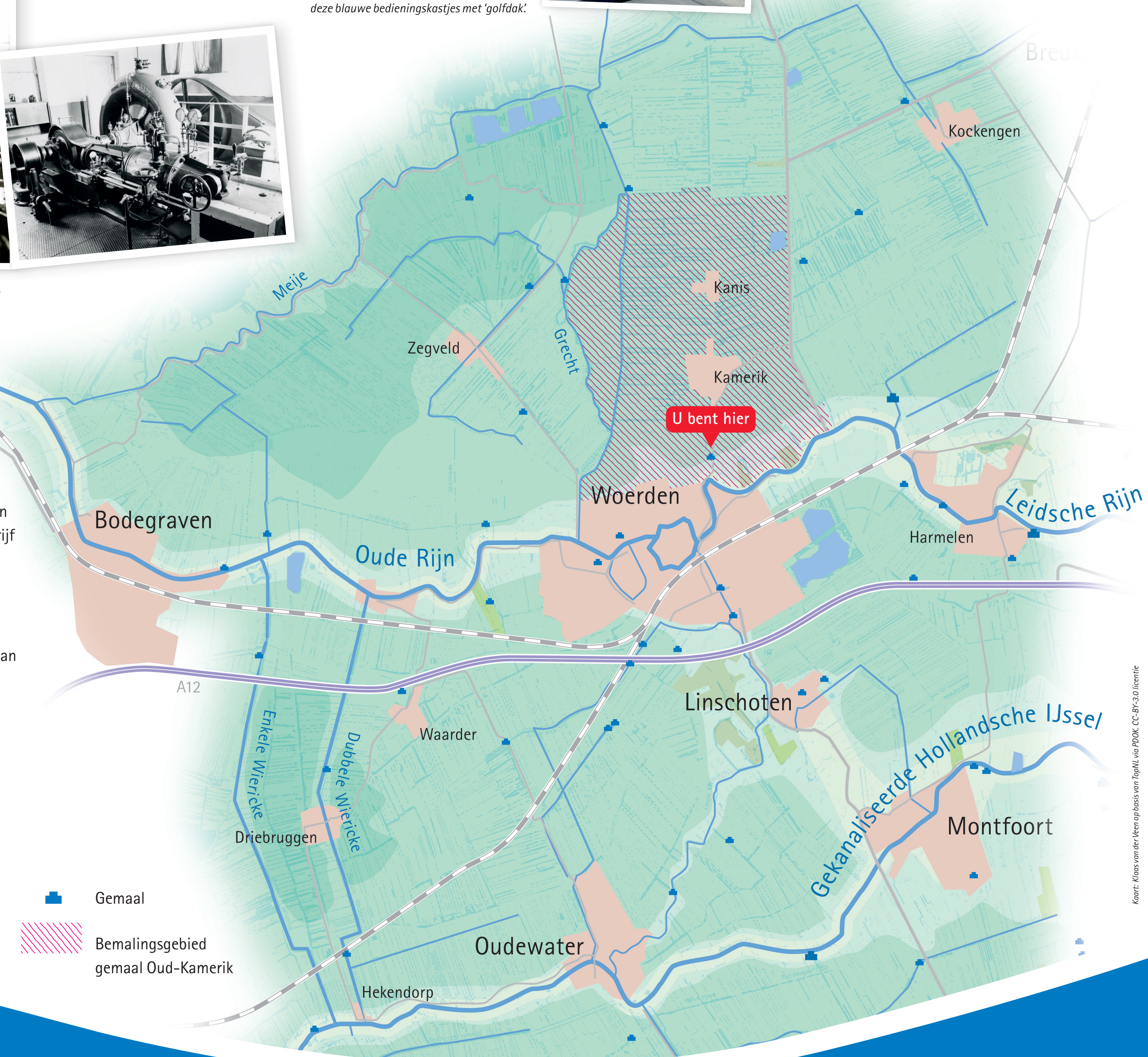
Het oude gemaalgebouw met stoomgemaal en schoorsteen is een Rijksmonument en de Stichting tot behoud van het gemaal Teylingens spant zich in om het stoomgemaal in oude luister te herstellen. Elke zaterdagochtend is het stoomgemaal open voor bezoekers.

Water op peil, bediening op afstand

Rayonmedewerker Jan Versteeg: "Onze gemalen en de belangrijkste stuwen en inlaten werken volautomatisch en worden op afstand bediend. Zo houden we het water in de sloten op het afgesproken peil. Nieuwsgierig naar de hoogte van het waterpeil? Kijk dan eens op één van de ruim duizend blauwe peilschalen in ons gebied!"

Bij veel stuwen, inlaten en kleine gemalen staan deze blauwe bedieningskastjes met 'golfdak'.

■ Gemaal
▨ Bemalingsgebied gemaal Oud-Kamerik